

Diplomdarbu kolekcijas (1920-1944) izvērtējums Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājumā. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes diplomdarbu raksturojums.

LU 79. zinātniskā konference, Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija, 31.03.2021.

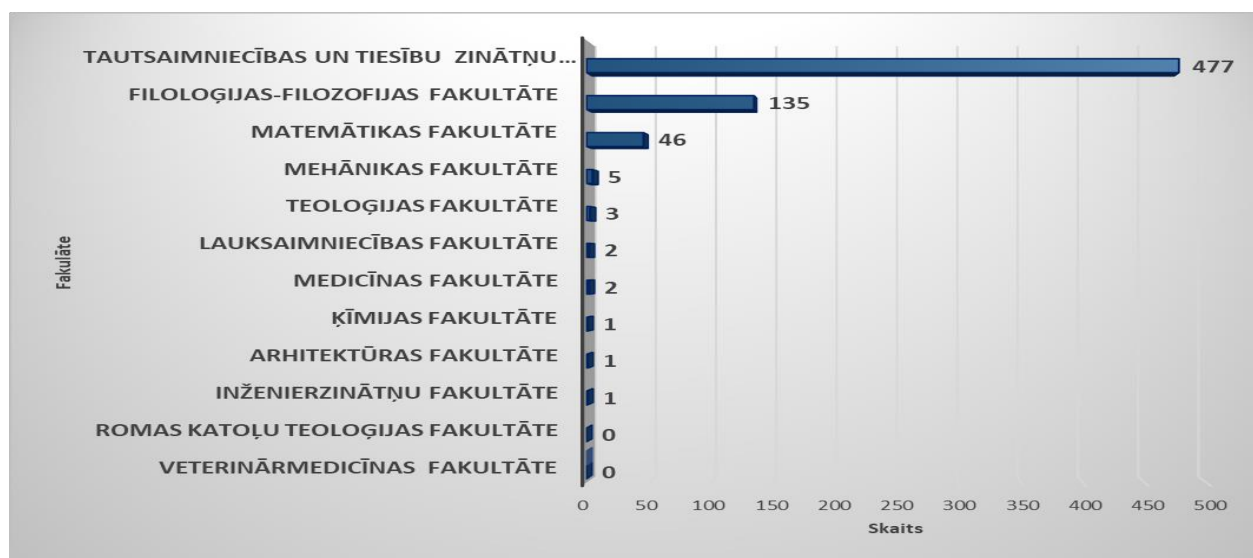
Ievads

Latvijas Universitātes (LU) studentu Diplomdarbu kolekciju (1920–1944) Latvijas Universitātes Bibliotēkas LU Bibliotēkas krājumā (LUB) Reto rokrakstu un retumu krājumā, kopumā **673** eksemplāri. Šajā kolekcijā iekļauti diplomdarbi, sacensības, konkursa, kursa un maģistra darbi, neliels skaits habilitācijas darbu un disertācijas laika periodā no 1920. līdz 1944. gadam. Kopējais darbu skaits ir pietiekami apjomīgs, tāpēc detalizēti veikts izpētes darbs par lielākās fakultātes - Tautsaimniecības un tieslietu zinātņu fakultātes pētnieciskajiem darbiem, kopumā - 474, kas ir 70% no kopējā LUB krājumā esošo darbu kopskaita. Filoloģijas un filozofijas fakultātei – 135 darbi, Matemātikas un dabaszinātņu fakultātei – 46 darbi, pārējām fakultātēm skaitliski ievērojami mazāk.

Pētījuma mērķis ir noskaidrot, cik daudz no Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bijušajiem absolventiem ir ieguvuši atpazīstamību ar savu profesionālo darbību tautsaimniecībā un jurisprudencē vai kādā citā nozarē Latvijā un pasaulē. Vairāki no rakstā minētajiem diplomdarbu autoriem vēlāk papildina LU mācībspēku saimi.

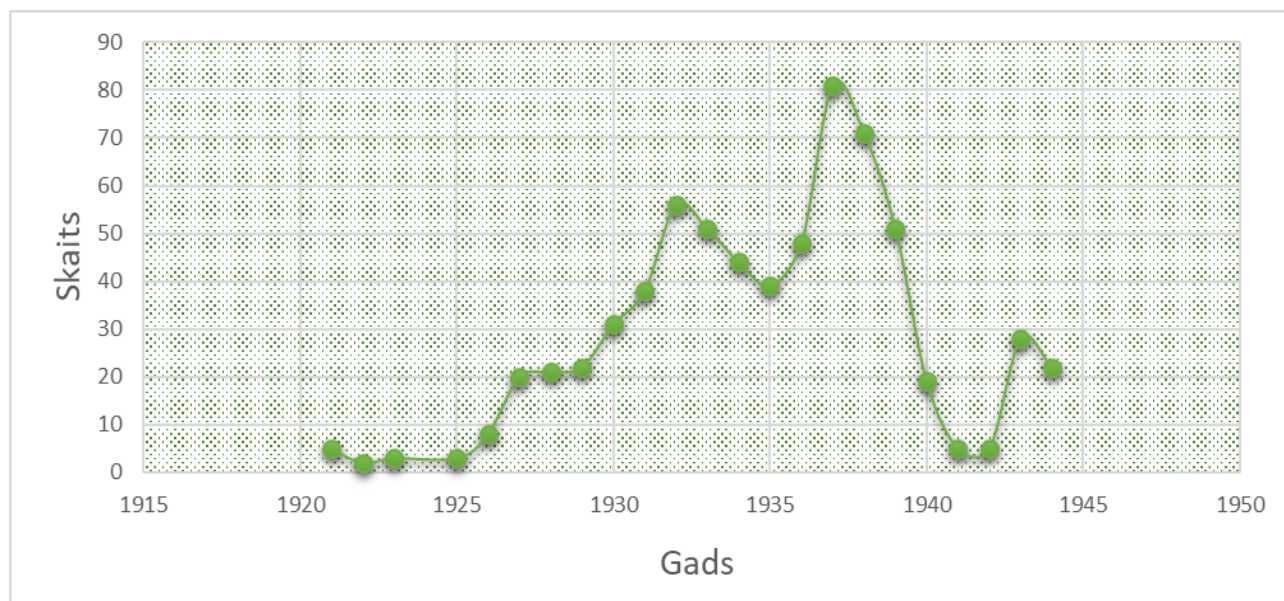
Vispārīgs diplomdarbu kolekcijas raksturojums

LU Bibliotēkas krājumā esošo pētniecības darbu skaitu pa fakultātēm (*1.att.*) raksturo to skaitu katrā no tām. Diplomdarbu kolekcijā iekļauti desmit LU fakultāšu pētnieciskie darbi. Divām fakultātēm – Veterinārmedicīnas un Romas katoļu teoloģijas fakultātei studentu pētnieciskie darbi neuzrādās un, iespējams, gadu gaitā pārvietojot krājumu no fakultāšu bibliotēku telpām, kuras mainījušas savas adreses vairākkārt, kā arī uz LU Centrālās Bibliotēkas telpām, tie ir gājuši zudumā. Vairāku darbu fiziskais stāvoklis ir pamatīgi cietis, ko sekmējuši gan uzglabāšanas apstākļi, gan laika periods – no 1921. gada līdz mūsdienām. Tāpēc darbu saglabāšanas nolūkā, tie noteikti būtu digitalizējami ievērojot autortiesības, kas pamazām arī tiek realizēts.

1.att. Diplomdarbu skaits pa fakultātēm

Diplomdarbu skaita dinamika laika posmā no 1920. līdz 1944. gadam uzskatāmi redzama pētniecisko darbu skaita pieaugums laikā no 1936. līdz 1939. gadam. Mainoties politiskajai situācijai un varas maiņai, to skaits strauji sarūk 1940. un 1942. gadā (2. att.).

2. att. Diplomdarbu skaita dinamika

1919. gadā dibinātās Latvijas Universitātes uzdevums bija sekmēt karā izpostītās Latvijas tautsaimniecības atjaunošanu. Ekonomikas studijas un akadēmisko pētniecību augstskolā īstenoja Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā, kas bija viena no lielākajām 20. un 30. gadu Latvijas Universitātē. Neatkarīgās Latvijas gados tautsaimniecības izpētē entuziastus pamazām nomainīja akadēmiski izglītoti speciālisti – Kārlis Balodis, Eduards Balodis, Kārlis Puriņš, Jānis Bokalders, Mārgers Skujenieks, Jānis Vītols, Eduards Šīrons, Alberts Zalts, Kārlis Bērziņš, Alfrēds Ceihners, Jānis Volmārs un daudzi citi.

Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes diplomdarbu izvērtējums laika periodā no 1920. līdz 1944. gadam.

Tautsaimniecības nodaļa nodibinājās kā bijušā Rīgas Politehniskā Institūta (RPI) Komercnodaļas turpinājums. Dažādu lietderības apsvērumu dēļ Organizācijas Komisija, kuras uzdevums bija RPI pārveidot par Latvijas Universitāti, ieteica dibināt Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāti ar divām attiecīgām nodaļām. Apvienojot divas radniecīgas fakultātes vienā ar divām nodaļām, bija iespējams ekonomēt gan mācībspēku, gan telpu ziņā. Pirmos organizatoriskos darbus fakultātes izveidošanā veica doc. Jānis Čakste, doc. Kārlis Puriņš, doc. Alfrēds Hēdenštrēms un doc. Augusts Lēbers. Darbs turpinājās četrus gadus, jo Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes abām nodaļām jau sākumā bija paredzēts četrgadīgs kurss.

“Uz studiju sekmēm ļoti nelabvēlīgu iespaidu atstāj apstākļi, ka tikai mazai studentu daļai ir pietiekoši daudz līdzekļu, lai nodotos studijām. ... No Tautsaimniecības nodaļā studējošiem 75-80 % atrodas darbā dažādos uzņēmumos un iestādēs, bet vecākosursos pat līdz 90 %. Sekas ir tās, ka

studējošie vakara lekcijās ir noguruši un tādēļ arī mazāk spējīgi piedalīties darbā”.¹ Fakultātes mācību gaita bija sadalīta 4 gados vai 8 semestros. Lekcijas notiek latviešu, vācu un krievu valodā.²

1919. gadā dibinātajā Latvijas augstskolā (kopš 1923. gada – Latvijas Universitātē) jau no pašiem pirmsākumiem varēja studēt arī jurisprudenci – fakultātē, ko sākotnēji sauca par Ekonomiski juridisko, bet kopš 1923. gada – par Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāti un kurā darbojās atsevišķa Tiesību zinātņu nodaļa.³ Gala pārbaudījumi sastāvēja no rakstveida vai mutiska pārbaudījuma iepriekš noteiktos priekšmetos un zinātniskā darba (diplomdarba). Zinātniskā darba aizstāvēšana notika Fakultātes Padomē vai diploma darba novērtēšanas komisijā.

”Kad pārbaudījumi visos diploma priekšmetos sekmīgi izturēti, pārbaudīšanas komisija dod tematu diploma rakstu darbam. Termins – 6 mēneši, ar iespēju pagarināt vēl uz 6 mēnešiem.”⁴

Pirmo desmit gadu laikā bija maz to, kas vēlējās palikt fakultātē, lai nodotos zinātniskajai darbībai, jo tiesību zinātņu kandidāti atrada labi atalgotu nodarbošanos maģistratūrā un advokatūrā. Diplomdarbs (zinātniskais darbs) bija viens no gala pārbaudījumiem, jo : *“Diploma darbā students pierāda savu gatavību zinātniskā darbā patstāvīgā spriešanā, avotu un literatūras pārzināšanā un izmantošanā par kādu noteiktu tēmu.”*⁵ Ja students sekmīgi izturējis gala pārbaudījumus, izstrādājis un sekmīgi aizstāvējis diploma darbu, viņam piešķīra pirmo zinātnisko grādu.

Sacensības darbi tāpat kā konkursa darbi tika iesniegti anonīmi ar darba moto apzīmētā aploksnē ieliktu zīmi ar autora vārdu, uzvārdu un matrikulas numuru, adresi un darba nosaukumu.

*“Sacensības darbu nolūks ieinteresēt spējīgākos studentus patstāvīgam zinātniskam darbam, dot iespēju neatkarīgi no sekmēm citos studiju priekšmetos parādīt savas spējas patstāvīgā spriešanā, avotu un literatūras pārzināšanā un izmantošanā un zinātniskā pieejā, pētīt kādu fakultātes izraudzītu problēmu.”*⁶ Atsevišķi autoru konkursa darbi ir atpazīstami vien tādējādi, ka ar tādu pašu nosaukumu nereti iesniegti arī diploma darbi. Pētnieciskie darbi, kuru autors līdz šim nav identificēts, ir vairāk kā 8 % no visu diplomdarbu skaita. Tautsaimniecības nodaļu beigušo darbu publicēšanās iespējas (tautsaimnieciskie apcerējumi) nav bijušas pietiekamas tā laika preses izdevumos. Lai to veicinātu, fakultāte centās ik gadu izsludināt lielāku skaitu tematu sacensības darbiem, lai tie būtu aktuāli un spētu ieinteresēt populāru saimniecisko žurnālu slejas. Pavisam Tautsaimniecības nodaļai līdz 1938. gadam iesniegti 53 studentu sacensības darbi, no tiem godalgas un atzinību saņēmuši – 15 darbi.⁷ Dati gan dažādos avotos atšķiras.

Apkopojot informāciju par diplomdarbos izvēlēto tematu daudzveidību, jāsecina, ka populārākās tēmas ir finanšu, nodokļu, banku, kredītu politikas jautājumu izpēte – 27 %, valsts uzņēmumu izveide, kooperācija, akciju sabiedrību un pašvaldību darbība, kredītiestāžu veidošana – 15 %, lauksaimniecības, īpaši labības tirgus attīstība, meliorācija, mežu apsaimniekošana un koku eksports, purvu izmantošana – 13 %, tautsaimniecības attīstība, rūpnieciskā un pārtikas ražošana – 10 %. Pēdējos desmit gados laikā no 1934. līdz 1944. gadam aktualitāti iegūst tādu tematu izvēle kā iekšējā un ārējā tirdzniecība, brīv tirdzniecība, muiža, ievadmuiža. Īpaši svarīgi ir zemes ceļu, gaisa satiksmes, kuģniecības un ostu darbības attīstības izpēte un analīze Latvijas brīvvalsts laikā. Parādās arī līdz šim jauni temati, veltīti sociālu un juridisku jautājumu risināšanai, kā piemēram, juridiskās

¹ Latvijas Universitātes piecgadu darbības pārskats (1919-1924). Rīga : Latvijas Universitāte, 1925, 265. lpp.

² Latvijas Universitātes piecgadu darbības pārskats (1919-1924). Rīga : Latvijas Universitāte, 1925, 272. lpp.

³ Gailīte, Dina. Senākajai juristu kalvei – LU Juridiskajai fakultātei – 95 [tiešsaistes resurss]. Pieejams:

<https://www.jf.lu.lv/par-mums/mediji/zinas/zina/t/44949/> [skatīts 21.01.2022].

⁴ Latvijas Universitātes piecgadu darbības pārskats (1919-1924). Rīga : Latvijas Universitāte, 1925, 274.lpp.

⁵ Latvijas Universitāte divdesmit gados, 1919-1939, 1. daļa. Rīga : Latvijas Universitāte, 1939, 752.lpp.

⁶ Turpat, 752.lpp.

⁷ Latvijas Universitāte divdesmit gados, 1919-1939, 1.daļa. Rīga: Latvijas Universitāte, 1939, 787.lpp.

palīdzības sniegšana, goda aizskaršana, sociālā aizsardzība, dzīvokļa jautājumu risināšana, nodarbinātība un bezdarba problēmu risināšana, arodkustība, sievietes loma tautsaimniecībā. Atsevišķi pētnieciskie darbi veltīti aizsardzības (armijas) ekonomiskā stāvokļa raksturojumam, grāmatu izdevniecībai, reklāmai, radiofona un sakaru attīstībai.

1936. gada 9. marta LU Dekānu Padomes sēdes lēmums ar visām 'par' un tikai vienu balsi 'pret' bija sekojošs: „Ievērojot un apsverot Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes argumentus par un pret tās dalīšanu divās atsevišķās fakultātēs: tautsaimniecības un tiesību zinātņu, Dekānu Padome atzīst, ka sadalīšana ir iespējama un būtu lietderīga”... Latvijas Universitātei nācās no savas puses piedalīties jaunās Latvijas Lauksaimniecības Akadēmijas satversmes izstrādāšanā. Ministru Kabinets 1938. gada 20. decembra sēdē pieņēma Jelgavas Lauksaimniecības Akadēmijas satversmi līdz ar „pārejas noteikumiem LU lauksaimniecības fakultātes pārveidošanai par Jelgavas Lauksaimniecības Akadēmiju”. Tā “ar 1939. gada 1. jūliju lauksaimniecības fakultāte ar savu mežkopības nodaļu ir atdalīta no Latvijas Universitātes un pārveidota par patstāvīgu valsts augstskolu ar divām fakultātēm: lauksaimniecības un mežsaimniecības.”⁸

Turpmāk rakstā analizēti vienpadsmit studentu pētnieciskie darbi, kuru turpmākās dzīves gaitas un profesionālā darbība devusi paliekošu ieguldījumu Latvijas valsts ekonomikas, politiskās un kultūras dzīves attīstības veicināšanai Latvijā un ārpus tās robežām : astoņu studentu darbi no Tautsaimniecības nodaļas un trīs studentu darbi no Tiesību zinātņu nodaļas.

Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes diplomdarbi un personālijas, to devums Latvijas valsts tautsaimniecības attīstībā

Viens no pirmajiem diplomdarbiem Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē ir **Dāvida Muškes**⁹ izstrādātais diploma darbs rokrakstā 1921. gadā “*Latvijas finansu politika*”.

Studiju laika periods 1920. -1921.gads.

Studiju virziens – ekonomika, tieslietas.

Vecāki: tēvs Pēteris Muške, māte Anna (Bušmane, dz. Gaise).

Dāvids Muške (?), Trikātas pagasts – 1941. gada 3. augusts, izsūtījumā).

Apmeklējis pagasta un draudzes skolu Aumeisteros, bet 1904. gadā beidzis Smiltenes draudzes skolu.

3. att. Dāvida Muškes portrets, gads nav zināms. Foto: Beverīnas Vēstis.

Pēc draudzes skolas beigšanas Dāvids Muške iestājas sava radnieka pazīstamā Rīgas tirgotāja un rūpnieka Jāņa Muškes lampu veikalā kā māceklis. Līdztekus darbam viņš turpina izglītību. 1916. gadā kā eksterns absolvējis Ivanovo-Vozņesenskas reālskolu un tajā pašā gadā iestāties Rīgas Politehniskā institūta komercnodaļā. 1917. gadā Dāvids Muške iesaukts kara dienestā un ieskaitīts Alekseja kara skolā Maskavā, kurā mācījušies daudzi latviešu nākamie virsnieki (Aleksandrs Grīns,

⁸ Latvijas Universitāte divdesmit gados, 1919-1939, 1. daļa. Rīga, 1939, 12.-13.lpp.

⁹Beverīnas Vēstis [elektroniskais izdevums]. Pieejams:

<http://www.beverinasnovads.lv/index.php/novads/novadnieki/2503-rupniekam-tirgotajam-un-kolumbijas-vicekonsulam-davidam-muskem-130> [skatīts 21.01.2022.].

Artūrs Dālbergs, Jānis Skujiņš u.c.). 1918. gadā atgriezies Rīgā un jau decembrī, kopā ar citiem studentiem nodibinājis Studentu rotu. Piedalījies kaujās no Ventas līdz Lielupei. Latvijas armijā bijis leitnants, paaugstināts par virsleitnantu. Vācu okupācijas karaspēkam atstājot Rīgu, 1919. gada jūnijā, ģenerāļa Jāņa Baloža uzdevumā Dāvids Muške pārņēmis un pārvaldījis valsts kasi (Latvijas Bankas priekštecī), kamēr pagaidu valdība atgriezusies Rīgā. Dāvids Muške turpina izglītību un 1921. gadā beidzis Latvijas Universitāti ar pirmās šķiras tirdzniecības zinātņu kandidāta grādu.

No 1924. gada Dāvids Muške nodarbojas ar tirdzniecību, vispirms importējot metālus un metāla izstrādājumus, vēlāk nodibinot metālrūpniecības uzņēmumu Rīgā. Viņa 1932. gadā dibinātais uzņēmums bija izveidojies par vienu no lielākajiem uzņēmumiem alumīnija izstrādājumu nozarē. Politiskajā dzīvē Dāvids Muške piedalās no Maskavas laikiem, kur darbojies Nacionāldemokrātu partijā, bet Latvijā – Nacionālā centrā. No Nacionālās apvienības 1925. un 1938. gadā kandidējis Rīgas pilsētas domes vēlēšanās. Dāvids Muške rosīgi līdzdarbojies arī dažādās sabiedriskās un saimnieciskās organizācijās kā valdes un padomes loceklis: Latviešu vecāku biedrības priekšnieks, Latvijas tirgotāju savienības valdes loceklis, Tautu savienības veicināšanas biedrības valdes un padomes loceklis, Jaunekļu kristīgās savienības valdes loceklis, Savstarpējās kredītbiedrības pie Latvijas tirgotāju savienības padomes priekšsēdētāja biedrs un Mārtaņa draudzes padomes loceklis. Dāvids Muške daudz rakstījis par tautsaimniecības jautājumiem iekšzemes un ārzemju laikrakstos un žurnālos, piedalījies starptautiskās konferencēs ārzemēs. Tā, piemēram, 1928. gadā Starptautiskā saimnieciskā konferencē Prāgā D. Muške sniedz plašu ziņojumu par Latvijas saimniecisko stāvokli un turpina pildīt Ženēvas starptautiskajā konferencē pieņemtos lēmumus.¹⁰ Gadu vēlāk, 1929. gadā laikrakstā “Jaunais Smiltenes Vēstnesis” D. Muške raksta: “Pagājušā vasara ar dabas katastrofu ir atstājusi dziļu iespaidu uz Latvijas saimniecisko dzīvi. Valdības ierēdņi un arī vairāki pilsoņi no Rīgas apbraukājuši šos plūdu piemeklētos apgabalus un, protams, konstatējuši postu, kurš cēlies no šīs dabas katastrofas, bet arī novērojuši to iedzīvotāju psiholoģiju, kuri tagad gaida tikai uz pabalstiem, pabalstiem un atkal pabalstiem [...] Še vairāki gadījumi novēroti, kur bērni, atstājot skolas solu, varētu iet ganos, bet to pavisam nedomā darīt, teikdami, ka gan jau pa vasaru iztikšot ja arī pabalstus no valdības nedabūšot, jo uz rudeni tik un tā tos saņemšot. No izsniegtiem pabalstiem cukura un miltu veidā bieži vien taisot kandžu, jeb kā viņi paši sauc – kumušku.”¹¹

No 1933. gada līdz 1940. gadam Dāvids Muške bijis Kolumbijas goda konsuls. Tālāk dzīves ceļš aizved austrumu virzienā, deportēts 1941. gada 13./14. jūnijā. Miris 1941. gada 3. augustā izsūtījumā. Dāvidam Muškem piešķirti apbalvojumi: Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīme, Triju Zvaigžņu ordeņa IV šķira, Latvijas atbrīvošanas cīņu 10 gadu jubilejas medaļa, Aizsargu organizācijas Nopelnu Krusts un Latvijas Sarkanā Krusta Goda zīme.

---

¹⁰ Lta. [Ziņas]. *Latvijas Kareivis*, 1928, Nr. 228, 1. lpp.

¹¹ Muške, Jānis. Pabalsti. *Jaunais Smiltenes Vēstnesis*, 1929, Nr. 12, 1., 3. lpp.

Jānis Volmārs diploma darbu “*Tiešo nodokļu izvešanas tehnika Latvijā*” izstrādājis un aizstāvējis 1928. gadā.

Studiju lietas periods 1922.–1928. gads.

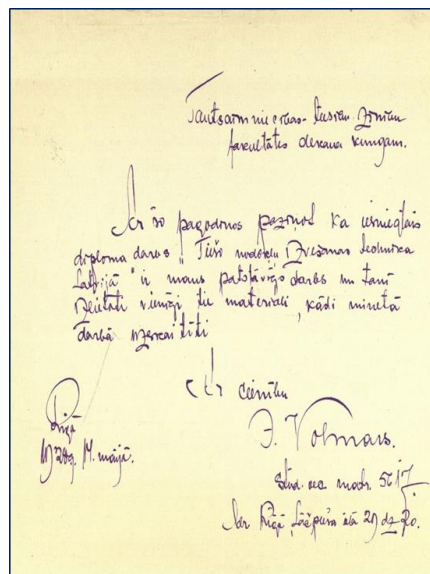
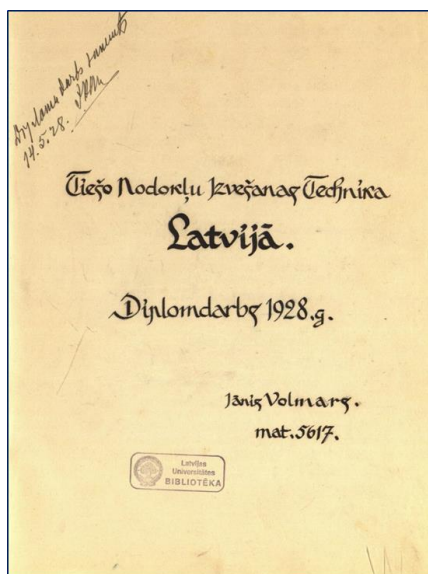
Studiju virziens – ekonomika.

Jānis Volmārs (1900. gada 2. februāris Vējavas pagastā (Madonas novads) – 1982. gada 20. septembris, ASV).

4.att. Jānis Volmārs. Foto no: <https://timenote.info/lv/Janis-Volmars-02.02.1900>

Jānis Volmārs 1928. gadā beidzis Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāti. 1921.gadā sācis darbu

Finansu ministrijas nodokļu departamentā, pēc kam pārgājis uz tirdzniecības-rūpniecības departamentu. 1935. gadā iecelts par šī departamenta vicedirektoru. J. Volmārs piedalījies daudzās saimnieciskās delegācijās un līgumu sarunās ar ārvalstīm. Viņš ir arī Apvienotās kuģniecības akciju sabiedrības valdes priekšsēdētājs. 1938.gadā iecelts par Jūrniecības departamenta vicedirektoru, kur viņš pārzināja kuģniecības līniju izveidošanu, kuģniecības tonnāžas palielināšanu, uzlabošanu un kuģniecības racionalizāciju. J. Volmārs ir raksta “Mūsu nodokļu politika” autors, kas ir lasāms apjomīgā izdevumā “Latvijas Republika desmit pastāvēšanas gados”.¹²

5.att. Diplomdarba titullapa un darba autora paziņojums fakultātes dekānam par to, ka darbs izstrādāts patstāvīgi. LU Bibliotēkas krājums.

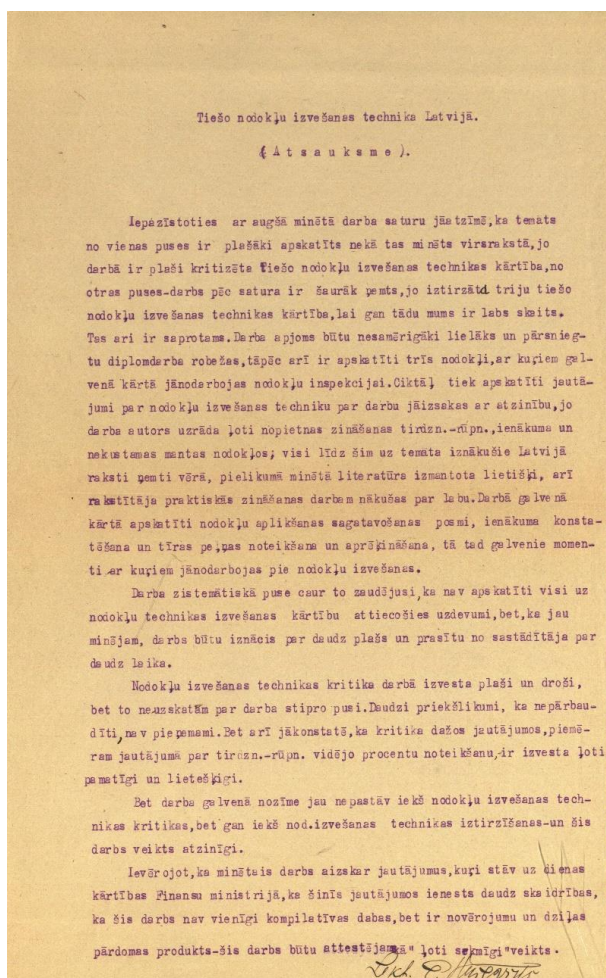
Mag.oec. Jānis Volmārs ir pirmais latviešu doktors Getingenā, kas Dr. rer. pol.¹³ Georga Augusta universitātē ieguvis pirms gada, 1949. gada laikrakstā “Latvju Ziņas” 1949. gada 20. oktobrī Dr. Miķelis Valters raksta : “Arvien biežāk parādās latviešu zinātnē ārzemēs izcili darbi. Tādu darbu ierindā stājas nupat Vācijā iznākušais darbs par muitas ūnijām, kura autors ir jau

¹² Volmārs, Jānis. Mūsu nodokļu politika. *No: Latvijas Republika desmit pastāvēšanas gados = Les premiers dix ans de la République de Lettonie indépendante* : [rakstu krājums] / galvenais redaktors Alfreds Bīlmans ; redaktors-sastādītājs Julijs Izaks ; literāriskais redaktors Lizete Skalbe. Rīga : Golts un Jurjans, 1928, 458.-460.lpp.

¹³ Dr. rer. pol (doctor rerum publicarum)

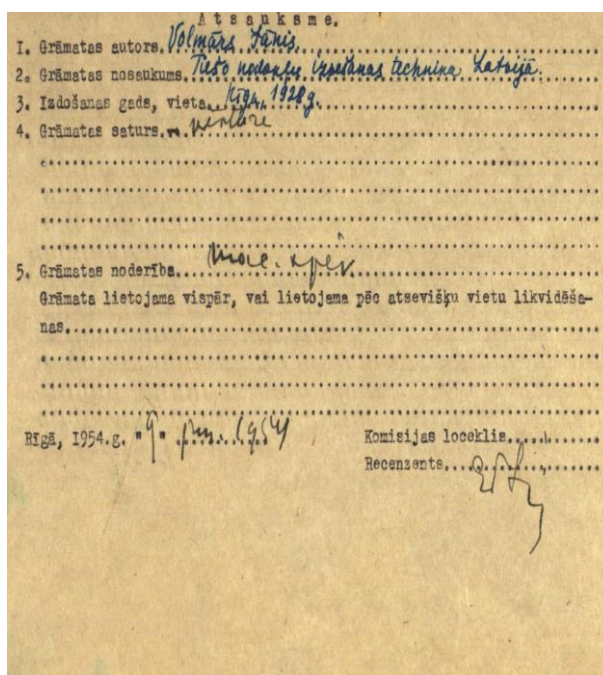
pazīstamais, agrāk latv. izdevumos sastaptais ekonomists Jānis Volmārs. Tagad jaunais viņa darbs – doktora disertācija liecina, ka trimdā turpinātā rosīgā mācīšanās vienā no labākajām Vācijas universitātēm devusi bagātīgus augļus. Darba nosaukums “Europäische Zusammenarbeit und die europäische Zollunion” (latv.: “Eiropas muitas ūnija un plānsaimniecība”) nemaz neaptver to raženo saturu, dažādu jautājumu iztirzājumu, kas grāmatā (270 lpp.) ielikts. [...] Plašāki autors apskata mēģinājumus radīt muitas ūniju Baltijas telpā, kas kā zināms, izbeidzās nesekmīgi.[..] No visa bagātīgā materiāla, uz kāda Volmārs attīsta savus zinātniskos uzskatus, izriet lielā sarežģītā problēma par Eiropas apvienošanu, tās saimnieciskajām un politiskajām īpašībām. [...] Grāmata dod pamācīgu pārskatu par Eiropas ekonomikas apvienošanu. Tā rāda pēdējos gados iesāktos plānošanas un savstarpēja pabalsta darbus Tautu Savienībā, tagad Apvienoto Nāciju organizācijā – naudas lietās, tirdzniecības veicināšanā un beidzot pašos svarīgākos politiski – militārās drošības jautājumos. Vai varēs nodibināties un pastāvēt Eiropas Savienība un kādas būs tās robežas ...”¹⁴

Darbs atzīts par ļoti sekmīgu un docents prof. Pasovs Jāni Volmāru rekomendējis Rokfelleru institūtam tālākam zinātniskajam darbam. J. Volmārs miris ASV 1982. gadā.

6.att. Lektora atsauksme par Diplomdarbu un novērtējums ‘ļoti sekmīgi’. LU Bibliotēkas krājums.

7.att. Atsauksme (cenzūras lapa) par Diplomdarba izmantošanu LVU Zinātniskajā Bibliotēkā). Grāmatas saturs – vēsture. Grāmata lietojama vispār, vai lietojama pēc atsevišķu vietu likvidēšanas. 1954.g. LU Bibliotēkas krājums

¹⁴ Valters, M. Eiropas sadarbības jautājumi. *Latvju Ziņas*, 1949, Nr. 50, 7. lpp.

Alberts Zalts diploma darbu “*Viduslaiku Latvijas naudas attīstības galvenie posmi*” aizstāvējis
1928. gadā.

Studiju lietas periods 1922-1928.

Studiju virziens – ekonomika.

Zalts Alberts (1897. gada 7. maijs, Burtnieku novads –
1942.gada 15. maijs, Soļikamskā)

8.att. Alberts Zalts ar kundzi Elvīru (Foto: Latvijas Vēstnesis, Nr.
113 (08.05.1997.).

Jaunībā Alberts Zalts rakstījis dzeju un publicējis preses izdevumos, kā piem., literatūras un mākslas žurnālā “Ritums” u.c. Viens no jaunības romantisma un mīlestības jūtām caurstrāvotais dzejolis “Aicinājums”¹⁵, kas publicēts 1923. gadā :

Kā saule dedzina — nāc, uzmeklēsim ēnas
šai klusā lapenē, kur galds no velēnām
še liepu lapās vēja valodas skan lēnas
Par mīlas nopūtām vēl nesen atstātām.

Klau, pērkons ducina — zem zaļiem koku zariem

Nāc, abi slēpsimies no lietus mākoņa.

Tev teikšu pasakas par zemes milžu kariem

Līdz debess pamalē Jau dzisīs rūkoņa.

Sāk vakars lēni tumst — nāc, uzmeklēsim vietu
Zem zaļām vīna stīgām vecā balkonā
Tur gaidīsim, lai debess uzvelk zvaigžņu sietu
Un klausīsimies klusā meža šalkoņā.

Jau noriet mēnesis — un tavu acu plakstos,

Kā pļavā rasa, krājas sapņu gurdenums.

Liec miegā galvu nu, līdz mākoņkalnus augstos

Sāk zeltot rīta saules staru atspīdums.

A. Zalts pazīstams publicists un ekonomists, galvenokārt, raksta par tautsaimniecības jautājumiem Latvijas un ārzemju preses izdevumiem. A. Zalta publicistika veltīta vairāku jautājumu skaidrošanai sabiedrībai, tā piemēram, par agrārās reformas norisi jaunajā likumprojektā laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” 1922. gadā norāda, ka “ārzemnieki nedrīkst Latvijā iegūt lauksaimnieciski izmantojamas zemes”.¹⁶ Vairākās publikācijās skarti sabiedrībai aktuāli politiskās dzīves jautājumi – par pirmā Latvijas prezidenta ievēlēšanu, Saeimas darbu, valdības un sabiedrības attiecībām, sociāliem jautājumiem, bezdarbu, taupības politiku, pilsētas iedzīvotāju dzīves līmeni pēckara izpostās ekonomikas ēnā, juridiska satura raksti, interese par folkloru un tās popularizēšanu un citi jautājumi. Savu pozīciju autors pauž par Latvijas Universitātē studentu lomu un tās tiesībām savas valsts politiskās dzīves norisēs. 1922. gadā laikrakstā “Students” A. Zalts raksta: “Visas sabiedrības prāti aizņemti ar domām par pirmās Saeimas vēlēšanām. Universitātes saime, neņemdamā tiešu

¹⁵ Zalts, A. Aicinājums. *Ritums*, 1923, Nr. 3, 165.-166.lpp.

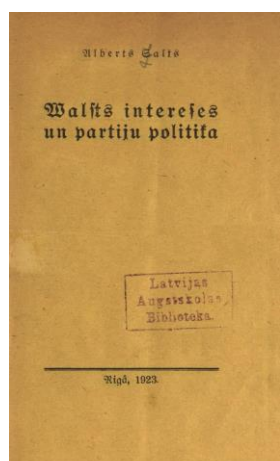
¹⁶ Zalts, A. Noskaidrojami jautājumi. *Latvijas Vēstnesis*, 1922, Nr.172, 1.lpp.

dalību politiskā dzīvē, nododamās zinātniskam darbam, sagatavodamās nākotnes uzdevumiem, arī nedrīkst palikt pilnīgi vienaldzīga. Likums piešķir visiem zināmu vecumu sasniegušiem, Latvijas pilsoņiem vēlēšanu tiesības. Mūsu studējošai paaudzei vislabāk būtu zināms, cik liela nozīme piekrīt vispārīgām vēlēšanu tiesībām modernā parlamentāriskā valstī un tāpēc arī tā vislabāk pratis novērtēt šo tiesību izlietošanas nozīmi.”¹⁷

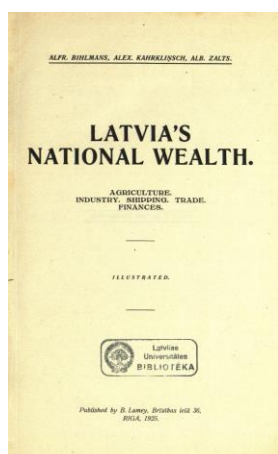
Savās atmiņās Alberts Zalts ekonomisko zinātņu studiju izvēli pamato tīri humānu iemeslu dēļ: “Es domāju, vai tiešām pasaulē nevarētu atrast recepti, kā atpestīt cilvēku no nabadzības”.

No 1923. gada 16. augusta A. Zalts strādā Finanšu ministrijā žurnāla “Economists” redakcijā par atbildīgo redaktoru, tad apstiprināts amatā par Tirdzniecības un rūpniecības departamenta vicedirektoru, no 1935. gada 12. janvāra par Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras ģenerālsekretāru, kā arī kameras periodiskā izdevuma angļu valodā “Latvian Economist Review” atbildīgo redaktoru. 1928. gada 23.-24. februārī Rēvelē (Tallinā) norisinās pirmā Igaunijas –Latvijas preses konference, kurā A. Zalts¹⁸ piedalās ne tikai ar savu referātu “Latvijas žurnālistu un rakstnieku profesionālais stāvoklis un organizācija”, bet arī ievēlē par konferences sekretāru. Konferences noslēgumā ievēl arī par Latvijas-Igaunijas preses vienības pagaidu biroja ģenerālsekretāru. Konferences dalībnieku skaitā bija arī citi sabiedrībā zināmi preses darbinieki un literāti: Alfreds Bīlmanis, Jānis Akuraters, Oskars Grosbergs u.c. Tie ir tikai daži fakti, kas piefiksēti 20.-30. gadu preses izdevumos un raksturo A. Zalta personību.

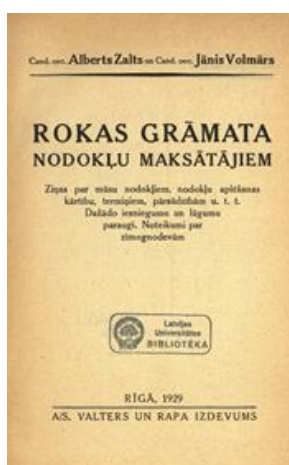
Alberts Zalts pratis 7 svešvalodas, vairākkārtīgi braucis uz ārzemēm slēgt tirdzniecības līgumus. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni, Igaunijas Nopelnu krustu u.c. apbalvojumiem. Pēc 1940. gada 17. jūnija darbs A. Zaltam atradās vairs tikai kā normētājam velosipēdu fabrikā *Omega*. Savukārt laikā no 1945. līdz 1951. gadam no apgrozības tika izņemtas gandrīz visi A. Zalta izdotie darbi (8., 9., 10., 11. att.). A. Zalts apcietināts 1941. gada 14. jūnijā, deportēts un 1942. gada 15. maijā, izpildot Sevišķās apsardzes lēmumu, nošauts Solīkamskā. Ēka, kura uzcelta 1939. gadā kā viengimeņu ģimenes māja A. Zalta ģimenei Pārdaugavā, kur tā atrodas joprojām, atzīta par izcilu sava laika un arhitektūras paraugu un iekļauta Rīgas pilsētas arhitektūras pieminekļu sarakstā”.¹⁹

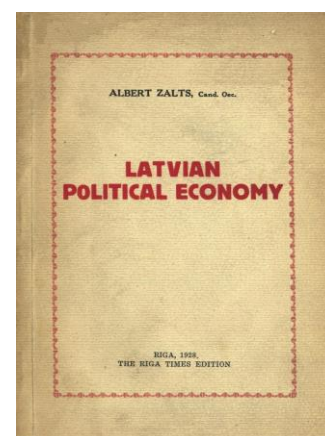
9.att.1923.gads.
LUB krājums

10.att. 1925.gads.
LUB krājums

11.att. 1929.gads.
LUB krājums

12.att. 1928.gads.
LUB krājums

¹⁷ Zalts, A. Studējošā paaudze un vēlēšanas. *Students*, 1922, Nr.3,1. lpp.

¹⁸ Zalts, A. Latvju rakstnieku un žurnālistu arodbiedrība: [A.Zalts no 1923. gada nepārtraukti darbojas Latvju rakstnieku un žurnālistu arodbiedrības valdē kā sekretārs, sarakstījis par biedrību un tās darbību brošūru, kurā apskatīti biedrības mērķi, tarifu jautājums, starptautiskie sakari un visa biedrības vēsture] . *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts*, 1929, Nr.3, 301.-302.lpp.

¹⁹ Āboliņa, Dzintra. Represijas joprojām turpinās. *Diena*, 1995, Nr. 138, 10.lpp.

Jānis Labsvīrs diploma darbu “*Sērkociņu rūpniecība*” aizstāvējis 1930. gadā.

Studiju lietas periods 1924-1930.

Studiju virziens – ekonomika.

Jānis Labsvīrs (1907. gada 13. marts, Bilskas pagasts (Smiltenes novads) – 2002. gada 27. jūnijs, ASV).

Indiānas Pavalsts universitātes profesors,

Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors, mecenāts.

Daudzu grāmatu un publikāciju autors.

Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris.

12. att. Foto no:

https://lv.wikipedia.org/wiki/J%C4%81nis_Labsv%C4%ABrs

1910. gadā Jānis Labsvīrs kopā ar ģimeni pārcēlies uz Smilteni. Smiltēnē 1916. gadā pabeidza Smiltenes tirdzniecības skolu, bet no 1921. līdz 1924. gadam mācījās Smiltenes vidusskolā. 1924. gadā iestājās Latvijas Universitātē, kur studēja Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā. 1930. gadā absolvējot fakultāti, iegūst maģistra grādu. Līdztekus studijām strādāja par skolotāju Ventpils arodskolā, Gulbenes komercskolā un Jelgavas tehnikumā. 1936. gadā J. Labsvīrs pārcēlies uz dzīvi Rīgā. Strādāja Darba kamerā par Izglītības un kultūras nodaļas vadītāju un arī par Krišjāņa Barona Tautas augstskolas inspektoru. 1937. gadā Sabiedrisko lietu ministrijas vadītājs Alfrēds Bērziņš uzaicināja viņu darbā uz savu ministriju. Tur viņam tika uzticēta propagandas nodaļas vadītāja vieta, bet 1938. gadā viņš turpat tika iecelts par Sabiedriskās kultūras departamenta direktoru. Šajā darba vietā viņš piedalījās IX Vispārējo latviešu Dziesmu svētku rīkošanā, kuri notika 1938. gadā Rīgā, atbildēja par publicitāti. Gadu vēlāk - 1939. gadā atklāja Lībiešu tautas namu Mazirbē, kā arī piedalījās citos Latvijas vēsturei nozīmīgos mirkļos. Viņam tika uzticēta jāatbildība arī par Latvijas mazākumtautību kultūras aktivitātēm. Pildot sabiedrības "Filma" vicedirektora pienākumus, viņš veicināja filmu "Zvejnieka dēls" un "Kaugurieši" uzņemšanu. Šīs filmas ātri vien kļuva populāras tautā. No 1938. līdz 1940. gadam Jānis Labsvīrs bija Latvijas Aerokluba propagandas sekcijas priekšnieks. Vācu okupācijas laikā bija Tukuma valsts ģimnāzijas un Tukuma valsts komercskolas direktors (1941-1944).

1944. gadā devās bēgļu gaitās uz Vāciju. Tur strādāja Starptautiskajā bēgļu organizācijā (*angļu*: International Refugee Organization). Bija Latviešu Centrālās padomes biedrs. Eslinges nometnē tika ievēlēts par Izglītības un kultūras daļas vadītāju. Piedalījās bēgļu izglītošanā. Bija Sarkanā krusta pilnvarotais Bādenes –Virtembergas federālajā zemē. 1950. gadā izbrauca uz ASV.²⁰

1956. gadā Batlera Universitātē Indianapolisā ieguva maģistra grādu vēsturē, bet 1959. gadā Indiānas universitātē vēstures doktora grādu. Ar savu disertāciju izpelnījās ievēribu akadēmiskajās aprindās. Tika ievēlēts par Indiānas universitātes tautsaimniecības profesoru. Šajā amatā viņš atradās līdz 1973. gadam. Pēc tam saglabāja šajā universitātē emiritētā profesora nosaukumu. 1985. gadā tika ievēlēts par Latviešu akadēmisko mācību spēku un zinātnieku savienības (LAMZA) vicepriekšsēdētāju.

---

²⁰ Vikipēdija. Brīvā enciklopēdija: Jānis Labsvīrs; biogrāfija [elektroniskais resurss]. Pieejams: https://lv.wikipedia.org/wiki/J%C4%81nis_Labsv%C4%ABrs [skatīts 21.01.2022.]

Aktīvi publicējies trimdas izdevumos. Jānis Labsvīrs sarakstīja grāmatas, kas bija veltītas Latvijas vēsturei. Aktīvi ziedojis izglītības un kultūras veicināšanai. 1993. gadā ievēlēts par Latvijas vēstures institūta goda biedru. 1995. gadā viņam tika piešķirts Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktora grāds vēstures zinātnē. 1995. gada 12. aprīlī apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni (IV šķiras). Aktīvi interesējās par notikumiem Latvijā. 2002. gada 27. maijā, 95 gadu vecumā, Jānis Labsvīrs aizgāja aizsaulē Indianapolisā. Urna ar viņa mirstīgajām atliekām tika guldīta zemes klēpī Smiltēnē, ģimenes kapos. Savā testamentā viņš novēlēja naudas summu Tukuma E. Birznieka-Upīša 1. pamatskolai, kuru viņš savulaik bija vadījis un Smiltēnes ģimnāzijai, kurā savulaik bija mācījies. 75 000 ASV dolārus viņš novēlēja Latvijas Zinātņu akadēmijai (LZA), lai tā izveidotu balvu, kas būtu veltīta Kārļa Ulmaņa piemiņai. Latvijas Zinātņu akadēmija izveidoja balvu par sasniegumiem Latvijas tautsaimniecībā un valsts vēstures izpētē. Bez tam tika izveidota Jāņa Labsvīra vārdā nosaukta ikgadēja stipendija vēstures specialitātes studentiem. LZA Kārļa Ulmaņa balva tiek pasniegta no 2003. gada, bet Jāņa Labsvīra stipendija no 2004. gada.

Vairāki Jāņa Labsvīra izdevumi ir pieejami Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājumā:

- Atmiņas par Kārli Ulmani / Jānis Labsvīrs un Alfreds Bērziņš. Eslingena : Latvijas pagastu darbinieku kopa, 1947. 69 lpp.
- Atmiņas un pārdomas / Jānis Labsvīrs ; Arnolda Sildega vāks, apvāks un grafiskā apdare. [Kalamazū] : Sauleskalns, 1984. 178 lpp.
- The sovietization of the Baltic states : collectivization of Latvian agriculture, 1944-1956 / Janis Labsvirs. [Indianapolis] : Taurus, 1988. 336 p.
- Kam drosme ir : pagātne un tagadne vērtējumu lokā / Jānis Labsvīrs, Alfrēds Bērziņš ; [Arnolda Sildega vāks, apvāks un grafiskā apdare ; rediģējis Roberts Zuika]. 4. papildināts iespiedums. [Kalamazū] : Sauleskalns, 1990. 128 lpp.

Kārlis Meinerts diploma darbu “*Latvijas jūras tirdzniecības kuģniecība*” aizstāvējis ap 1930. gadu (precīzs datums nav norādīts).

Studiju periods 1922-1936.

Studiju virziens – ekonomika.

Kārlis Eduards Meinerts (1891. gada 3. novembris, Lazdonas pagasts – 1942. gada 15. maijs Molotovas apgabalā, PSRS), tālbraucējs kapteinis, valsts un kooperācijas darbinieks.

13.att. Foto: Latvijas Republika desmit pastāvēšanas gados = Les premiers dix ans de la République de Lettonie indépendante : [rakstu krājums] / galvenais redaktors Alfreds Bīlmanis ; redaktors-sastādītājs Julijs Izaks ; literāriskais redaktors Lizete Skalbe. Rīga : Golts un Jurjans, 1928, 269. lpp.

1929. gada 1. oktobra numurā laikrakstā ”Jūrniece” vēstīts: “Par lektoriem Kr. Valdemāra jūrskolā šogad pieaicināti divi jauni spēki. Mehāniķu klasēs par jūrniecības likumiem lekcijas lasīs

Jūrnieceības departamenta kuģniecības nodaļas vadītājs kapteinis Kārlis Meinerts.”²¹ Universitātes absolventi un studenti darbojušies par vadošiem ierēdņiem dažādās ministrijās... Kārlis Meinerts – Finanšu ministrijas Jūrnieceības departamenta vicedirektors²² aizsargu jūras divizionā komandieris. Profesors Ilgars Grosvalds (1927–2019) Latvijas Zinātņu akadēmijas žurnālā “Tehnikas Apskats” publikācijā “Par latviešu inteliģences šūpuli un tās ziedu: Latvijas Universitāte kā latviešu nacionālās inteliģences veidotāja”, atceroties LU dibināšanas gadskārtu, min mācībspēku un studentu līdzdalību pie neatkarīgas valsts dibināšanas un brīvības iegūšanas, valsts institūciju, tautsaimniecības un kultūras nosargāšanas. Daudzi no viņiem ziedoja savas dzīvības, tāpat daudzi no LU absolventiem ieņēmuši vadošus amatus dažādās ministrijās, to skaitā minēts arī Kārlis Meinerts.²³ Pārāk maz informācijas, lai spētu raksturot šo jaunās paaudzes izglītoto, inteliģento un talantīgo Latvijas jūrnieceības vadītāju, kura dzīves līkloči un mūža nogales neželīgais likteņa pagrieziena punkts nekļuva par ar Latvijas valsts nākotnes un savu sapņu nepiepildījumu. Kārlis Eduards Meinerts ir arī raksta “Mūsu kuģniecība” autors apjomīgajā rakstu krājumā “Latvijas Republika desmit pastāvēšanas gados.”²⁴

1932. gada 16. novembrī K. Meinertam tiek piešķirts Triju Zvaigžņu ordenis, IV šķira. 1941. gada 14. jūnijā deportēts, ieslodzījumā Usoļlagā, nošauts, visticamāk, Soļikamskas cietumā.

Vilis Reimers diploma darbu “*Paraugsaimniecību nozīme Latvijas lauksaimniecībā*”
aizstāvējis 1935. gadā.

Studiju periods 1928-1935. Studiju virziens – ekonomika.

Vilis Reimers (1910. gada 31. augusts, Rīga - 2002. gada 17. janvāris).

Vilis Reimers beidzis V. Olava komercskolu, tad studējis LU Tautsaimniecības fakultātē, Konservatorijā un Karaskolā – šāda trejizglītība mums šodien liktos neparasta - komponists, mūzikas teorētiķis un pedagogs. Latvijas Konservatorijas Jāzepa Vītola kompozīcijas klases absolvents 1938. gadā un 1939. gadā beidzis Jāzepa Mediņa diriģēšanas klasi Konservatorijā. Kopā ar viņu kursu beidza arī : Jānis Dreimanis, Helmers Pavasars un Bruno Skulte. 1935. gadā beidzis studijas LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē.²⁵

Komponists, mūzikas pedagogs un kritiķis Imants Zemzaris rakstā par Dārziņskolas pedagogiem raksta: “Gandrīz visi mūsu profesionālie mūziķi, kas beiguši Dārziņa skolu (izņemot pirmos un pēdējos izlaidumus), atceras Vili (Vilhelmu) Reimeru — elementārteorijas, solfedžo, harmonijas, formu analizēs skolotāju. Lai īsā pārstāstā seko viņa dzīves gājums: tipisks, ai, cik tipisks mūsu vecākās paaudzes darbīgajiem, censonīgajiem, traģiski aizlauztajiem, taču spītīgi nepadevīgajiem likteņiem. Dzimis 1910. gadā Rīgā, fotogrāfa un mērnieka ģimenē. Bērniība un pamatskolas gadi paiet Pirmā pasaules kara bēgļu ceļos Piekaukāzā un Pēterpilī. Pēc atgriešanās Latvijā — mācības V. Olava komercskolā. Paralleli privātskolas mūzikā Fonoloģijas institūtā (Ernesta Vīgnera). 1928. gadā iestājas LU Tautsaimniecības fakultātē, bet 1930.— valsts konservatorijā, J. Vītola kompozīcijas klasē. Spēlē ērģeles dievkalpojumos Inčukalnā, veic kormeistara pienākumus E. Brusubārdas kori. Pēc Latvijas karaskolas rezerves virsnieku kursa

²¹ [Anonīms] Liepājas jūrskolas pirmais izlaidums. *Jūrnieks*, 1931, Nr. 6, 177. lpp.

²² Meinerts Kārlis Eduards : [īsas biogrāfiskas ziņas]. Letonika. lv. [elektroniskais resurss]. Pieejams: <https://www.letonika.lv/groups/default.aspx?r=89&q=cietums&id=1367641&g=1> [skatīts 19.01.2022.]

²³ Grosvalds, I. Par latviešu inteliģences šūpuli un tās ziedu. *Tehnikas Apskats*, 2001, Nr. 137-138, 21.-29.lpp.

²⁴ Meinerts, Kārlis. Mūsu kuģniecība. *No: Latvijas Republika desmit pastāvēšanas gados = Les premiers dix ans de la République de Lettonie indépendante* : [rakstu krājums] / galvenais redaktors Alfreds Bīlmanis ; redaktors-sastādītājs Julijs Izaks ; literāriskais redaktors Lizete Skalbe. Rīga : Golts un Jurjans, 1928, 269.-283. lpp.

²⁵ Zemzaris, Imants. Vilis (Vilhelm) Reimers. (Piemīnai). *Literatūra un Māksla Latvijā*, 2002, Nr.5, 21.lpp. Pieejams: <http://pra.vip.lv/muziki.htm> [skatīts 19.01.2022.].

pabeiguma Daugavpilī ar neatkarīgās Latvijas valsts prezidenta 1940. gada 20. jūlija pavēli paaugstināts virsnieka dienesta pakāpē.... Vācu okupācijas laikā uzvedumu daļas vadītājs Nacionālajā teātrī. Pārtulko N. Rimska-Korsakova "Harmoniju", ko laiž klajā J. Vītola redakcijā (tagad bibliogrāfisks retums). Latviešu leģionā. Cīņās pie Bauskas, Vidzemē, pilnīga „izvārīšanās” Kurzemes katlā. 1945. gadā Stabu ielas čekā. Centrālcietumā. Tribunāls. Vorkūta — vairāk nekā 10 gadu. Daļēji paglābj mūziķa izglītība. Tiek dibināts izsūtīto orķestris, nošu līnijas velk uz cementa maisu papīra. Kopš 1956. gada Dārziņa skolas pedagogs turpat 30 gadus. Blakus pedagoga darbam it kā nemanot rit radošās rosmes.”²⁶

Ziņas par Vili Reimeru, tāpat kā par Kārli Meinertu ir pieticīgas, lai gan savā agrīnajā dzīves posmā ieguvuši zināmu stāvokli sabiedrībā un atzinību, ne vienam no viņiem turpmākais dzīves posms nav vainagojies panākumiem ; nežēlībai un pazemojumam pakļauti, un tomēr ar cerību sirdī par Latvijas likteni, ir maksājuši ar savu dzīvību vai gadiem ilgu klusēšanu ikdienas darbu darot.

Eiženija Fricberga diplomdarbu “*Amatnieku kooperatīvi*” aizstāvējusi 1938. gadā.

Studiju lietas periods 1928-1938.

Studiju virziens – ekonomika.

Eiženija Peile (dzim. Fricberga 1908. gada 19. decembrī, Maskavā –1979. gadā, Rīgā).

14.att. Foto: <https://literatura.lv/lv/person/Eizenija-Peile/872681>

Eiženija Fricberga beigusi Rīgas Tailovas privāto krievu ģimnāziju. Ludmila Tailova (1851-1938) savu mācību iestādi atvēra 1884. gadā. Tailovas skola bija viena no vecākajām un populārākajām krievu skolām Rīgā. Finansiālu problēmu dēļ skolu 1932. gadā slēdza.²⁷ Dzimusi grāmatveža ģimenē. Līdztekus studijām Latvijas Universitātē strādājusi par kantoristi, mašīnrakstītāju, grāmatvedi, korespondenti un tulkotāju Eiženiju Peili pazīstam kā bibliogrāfi, grāmatniecības vēsturnieci un redaktori

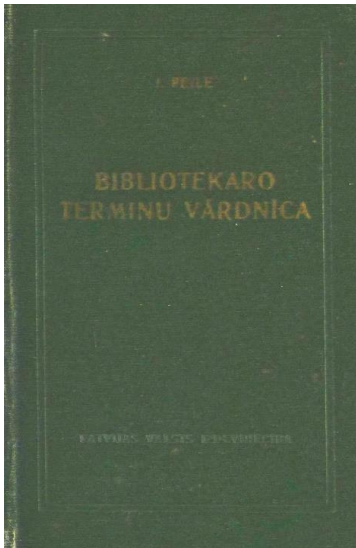
Bibliogrāfa darba gaitas viņa aizsāka LPSR Valsts bibliotēkā 1945. gadā. E. Peile bija bibliogrāfe, redaktore, bibliogrāfijas nodaļas vadītāja, organizēja Latvijā pirmos ieteicošās bibliogrāfijas izdevumus. Strādājot LPSR ZA Fundamentālajā²⁸ bibliotēkā (1952—1965), E. Peile veidoja mūsu republikas zinātnieku pirmos bibliogrāfiju izdevumus, viņas uzmanību galvenokārt saistīja bibliotēkā terminoloģija (tādas praktiski tolaik nebija). Pēc intensīva darba 1957. gadā klajā nāca viņas sastādītā latviešu bibliotekāro terminu vārdnīca (*15.att.*), bet periodikā parādījās raksti par terminoloģijas jautājumiem.²⁹ E. Peile sastādījusi Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevumu bibliogrāfiju, kā arī piedalījies vairāku Latvijas zinātnieku akademiķu personālo bibliogrāfiju sastādīšanā (*16.att.*). Ir autore apcerējumam "Dienas Lapas" loma grāmatu izdošanā" (*18.att.*). No krievu valodas tulkojusi vairāku bibliotekologu darbus.

²⁶ Zemzaris, Im. Dārziņskola. Emīla Dārziņa Mūzikas skola. *Latvju Mūzika*, 1991, Nr.21, 2364.lpp.

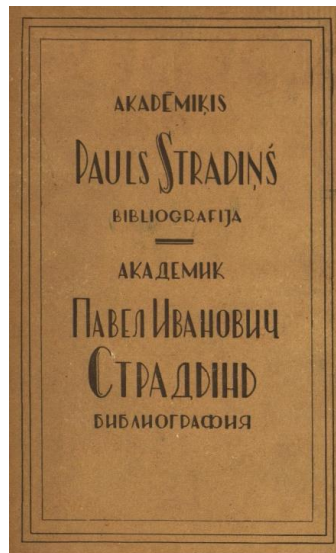
²⁷ Latvijas krievi : Ludmilas Tailovas privātā ģimnāzija [2010]. [tiešsaistes resurss]. Pieejams: <http://www.russkije.lv/lv/lib/read/the-lyudmila-taylova-private-school.html> [skatīts 19.01.2022.].

²⁸ No 2009. gada LU Akadēmiskā bibliotēka

²⁹ Hronika. *Karogs*, 1979, Nr.4, 186.lpp.

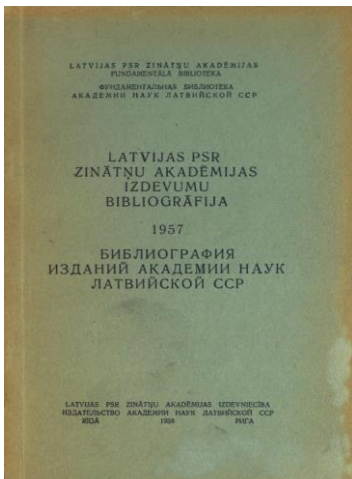
15.att. 1957. gads. LUB krājums

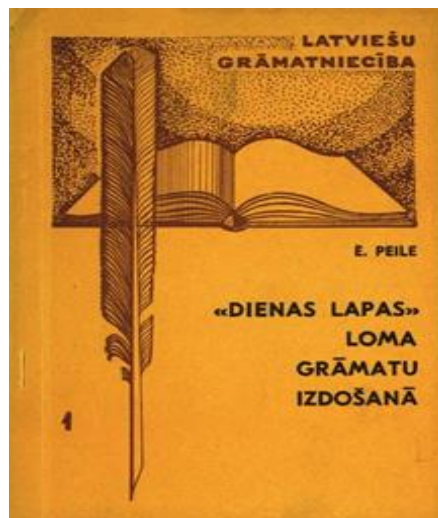
16.att. 1959.gads. LUB krājums

17.att. 1966.gads. LUB krājums

17.att. 1952.gads. LUB krājums

18.att. 1970.gads. LUB krājums

Alberts Veinbergs diploma darbu “*Laukstrādnieku trūkuma iemesli un novēršana Latvijas lauksaimniecībā*” aizstāvējis 1940. gadā.

Studiju lietas periods 1932-1940. Studiju virziens – ekonomika.

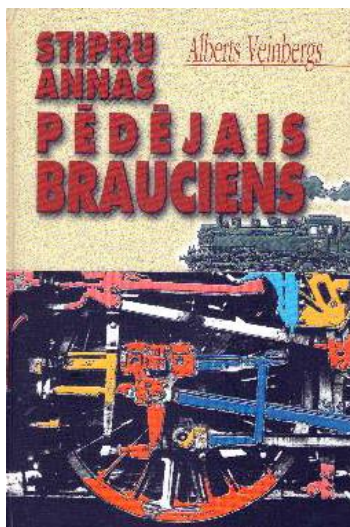
Alberts Veinbergs dzimis 1915. gadā Buhārā. 1921. gadā ar vecākiem un brāli pārcēlies uz dzīvi Latvijā, ieguvis izglītību V. Olava komercskolā, mācības turpinājis LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē. Līdz 1944. gadam strādājis par skolotāju, tad devies bēgļu gaitās uz Gotlandi, pēc tam uz Zviedriju, kur no 1951. līdz 1981. gadam strādājis par skolotāju zviedru vidusskolās. LU Bibliotēkas krājumā ir pieejami vairāki A. Veinberga daiļliteratūras darbi, mācību literatūra un sastādītas vārdnīcas :

- Zviedriski-latviska vārdnīca / sakārtojis Alberts Veinbergs ; rediģējis William Freij = Svensk-Lettisk ordbok / utgiven av Alberts Veinbergs ; under redaktion av William Freij. Rāvensburga : Rota, 1949. 320, [3] lpp.

- Latviešu-zviedru valodas vārdnīca / William Freij, Alberts Veinbergs, Velta Zante. Stockholm : Rota, 1952. 138 lpp.
- Veinbergs, Alberts. Kompendium i Lettlands geografi / Alberts Veinbergs ; Stockholms universitet. Slaviska institutionen, Baltiska språk. Stockholm : Stockholms universitet, 1973. [1], 51 lpp., kartes : il. ; 30 x 21 cm. + [1] lp. Latvijas karte 30x42 cm.
- Veinbergs, Alberts. Pāri ūdeņiem : stāsts par latviešu jaunekļa grūto ceļu uz Zviedriju / Alberts Veinbergs. Rīga : Vieda, 1992. 237, [1] lpp.

E. Silnieks recenzijā par A. Veinberga autobiogrāfisko romānu izsakās visai skarbi: “Trūkums ir, ka svarīgākajām personām nav piešķirtas nekādas īpašas arēja izskata, ne rakstura, ne atšķirīga runas veida iezīmes, kas lasītājam ļautu viņas gara acu priekšā saskatīt un viņās iejusties, just līdzīgi visām viņu grūtībām un nedienām.”³⁰ Recenzijas autors norāda gan uz latviešu gramatikas nepilnībām, gan nepietiekoši izklāstītu notikumu gaitu, toties daiļdarba autors šajā darbā ir mēģinājis papildīt savu jaunības sapni - kļūt par rakstnieku, kas viņam nav devis mieru kopš skolas laikiem.

Biruta Stūrmane par romānu “Pāri ūdeņiem” raksta: “... šī rakstītāja Alberta Veinberga vārdu latviešu literātu saimē līdz šim nebiju pamanījusi. Izrādās, ka viņš sarakstījis arī romānu *Pāri ūdeņiem*, kuŗā stāstīts par latviešu jaunekļa grūto ceļu uz Zviedriju II Pasaules kara laikā. Biogrāfiskajā skicē aplūkojamās grāmatas aizmugures vākā minēts, ka rakstniecība viņam kļuvusi par galveno dzīves aizrautību. Par "ķērienu" šai jomā liecina raitais stāstījums un gludā latviešu valoda grāmatā par Annu Stipru.”³¹

19.att. Veinbergs, Alberts. Annas Stipras pēdējais brauciens / Alberts Veinbergs ; autora ilustrācijas. Rīga : [izdevējs nav zināms], 1999. [6], 342, [1] lpp. : ilustrācijas.
LUB krājums.

No tiesību zinātņu nodaļas ievērtību saistoši ir trīs personību dzīvesstāsti: Lilija Frīdenberga-Strautiņa, Melita Grīnberga un Armīns Rūsis.

³⁰ Silnieks, E. Jaunības sapņa papildīšanās : [recenzija]. *Austrālijas Latvietis*, 1994, Nr. 2216, 8.lpp.

³¹ Stūrmane, B. Sparīga latviešu sieviete. *Jauna Gaita*, 2005, Nr. 240, 58.-59.lpp. Pieejams: https://jaunagaita.net/jg240/JG240_gramatas_Surmane2.html [skatīts 19.01.2022.]

Lilija Frīdenberga-Strautiņa diploma darbu “*Vērtības teoriju salīdzinošs apskats*” aizstāvējusi 1925. gadā.

1925. gadā. Studiju periods 1919-1933.
Studiju virziens – ekonomika, tieslietas
Frīdenberga-Strautiņa Lilija (dzimusi Strautiņš 1898. gada 30.
decembrī Priekulē -1988. gada 25. jūnijā Melburnā)

20.att. Lilija Frīdenberga-Strautiņa. Foto no:
<https://www.geni.com/people/Lilija-Fr%C4%ABdenberga/6000000016691596469>

Lilija Frīdenberga-Strautiņa dzimusi Priekules pagasta lauksaimnieka un tirgotāja ģimenē (dz. Didrihsone). No 1907. gada mācījusies Priekules pamatskolā, no 1912. līdz 1914. gadam turpinājusi izglītību A. Gesava sieviešu privātajā ģimnāzijā Liepājā. Laikā no 1914. līdz 1917. gadam izglītojusies, ņemot privātstundas. No 1917. gada mācījusies Liepājas skolotāju biedrības vidusskolā, ko beigusi 1919. gadā. Tajā pašā gadā uzsākusi tautsaimniecības studijas LU, kuras beigusi 1925. gadā. 1929. gada vasarā beigusi Zimmerna Ženēvas starptautiskos zinātņu kursus Šveicē. No 1930. gada studējusi tieslietas LU, studijas beigusi 1933. gadā. Bijusi Studenšu korporāciju filistru savienības priekšsēdētāja, Latvijas Akadēmiski izglītoto sieviešu apvienības priekšsēdētāja. 1931. gada martā ievēlēta Rīgas pilsētas domē no Latvijas Sieviešu organizāciju padomes saraksta. “Lilija Fridenbergs-Strautinš – vienīgā kura iekļuvusi pilsētas domē, no sieviešu listes, protams, ar buršu nedalītu atbalstu. Sieviete ar taktu un uzstāšanos. Dzīvi darbojas akadēmisko sieviešu saimē un ir Daugavietes filistre.”³² Tā paša gada oktobrī kandidējusi 4. Saeimas vēlēšanās no Latvijas Sieviešu organizāciju padomes saraksta, taču vieta Saeimā nav iegūta.³³ No 1933. gada 20. septembra strādājusi Rīgā pie zvērinātā advokāta A. Frīdenberga par palīdzi, no 1939. gada 11. oktobra – par zvērinātā advokāta M. Kurzemnieka palīdzi. No 1940. gada 1. maija strādā par zvērinātu advokāti Rīgā. Padomju okupācijas laikā no 1941. gada 27. janvāra ir advokāte Rīgas 2. juridiskajā konsultācijā. Vācu okupācijas laikā 1941. gadā 13. augustā ieskaitīta advokatūras sastāvā, vēlāk – zvērināta advokāte Rīgā. 1944. gadā devusies bēgļu gaitās uz Vāciju, vēlāk uz Dāniju, 1948. gadā atgriezusies Vācijā. No 1949. gada septembra dodas trimdā uz Austrāliju un dzīvi pavada Melburnā.³⁴

³² [Anonīms]. Mūsu dāmas kā politiķes. *Intīmā Rīga*, 1934, Nr.6, 2.lpp.

³³ Skujenieks, M. Latvijas Republikas Saeimas 1931. gada vēlēšanu kandidātu saraksti. *Valdības Vēstnesis*, 1931, Nr.193, 1.lpp.

³⁴ Jēkabsons, Ē., Ščerbinskis, V. (sast.). Latvijas advokatūra : zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi biogrāfijās, 1919-1945 : biogrāfiskā vārdnīca. Rīga: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 2007, 192. lpp.

Melita Eiženija Adele Grīnberga par sacensības darbu “*Interpellāciju*”³⁵ un jautājumu tiesības” 1933. gadā ieguvusi 2. godalgu.³⁶

Grīnberga Melita (dzim. Gartjē 1912. gada 14. februāris, Sanktpēterburga - 1998. gada 28. februāris, Edinburga, Skotija).
Studiju lietas periods 1930-35.
Studiju virziens – tieslietas.

21.att. Melita Grīnberga. Foto no:
<https://www.russkije.lv/lv/lib/read/m-green.html>

Melita Grīnberga – juriste, Dr. phil., krievu rakstnieka Nobela prēmijas laureāta Ivana Buņina literārā mantojuma pētniece. M. Grīnberga dzimusi ārsta, LU bērnu slimību profesora Eduarda Gartjē (1872–1959) ģimenē. Māte – Eiženija Lidija (dzim. Vērta). 1930. gadā beigusi Olimpiādas Līšinas krievu ģimnāziju Rīgā. Tajā pašā gadā uzsākusi tieslietu studijas Latvijas universitātē, ko beigusi 1935. gadā un paliek LU Civiltiesību katedrā gatavoties zinātniskajam darbam. No 1935. gadā Melita Gartjē ir jaunākā tiesamatu kandidāte Rīgas apgabaltiesā, no 1936. gadā Rīgas pilsētas bāriņtiesas sekretāra palīdze. Darbojusies Latvijas Juristu biedrībā. 1936. gadā precējusies ar juristu un zinātnieku Juri Grīnbergu (1906 -1976).

No 1940. gada 31. jūlija Melita Grīnberga bijusi zvērināta advokāta N. Bērziņa palīdze. Bijusi arī krievu valodas lektore Latvijas Valsts universitātē un Jūrnieceības pārvaldē. 1944. gadā Melita Grīnberga devusies bēgļu gaitās uz Vāciju. Pēc 2. pasaules kara beigām viņa dzīvojusi Austrijā, no 1951. gada – Lielbritānijā, Skotijā. No 1953. gada M. Grīnberga (Milica Grīna) bijusi lektore, vecākā lektore un docente Edinburgas universitātes Slāvu valodas katedrā. Viņa ieguvusi filosofijas doktora zinātnisko grādu.³⁷

Darbi, kuru tapšanā minēts Melitas Grīnbergas vārds (no 1953. gada – Milica Grīna) ir : *Graded Russian Reader*, izdota Ņujorkā, 1963. gadā (kopā D. Vordu) un *Устами Буниных: дневники Ивана Алексеевича и Веры Николаевны и другие архивные материалы*, izdota Frankfurtē pie Mainas trīs sējumos laikā posmā no 1977. līdz 1982. gadam.³⁸ 2005. gadā Maskavā izdots atkārtots izdevums un tā sastādītāja un redaktore ir Milica Grīna.

LU Bibliotēkas krājumā pieejami divi **Armīna Rūša** darbi :

- 1) sacensības darbs “*Starptautiskā juridiskā palīdzība krimināllietās*” konkursam iesniegts 1929./30. mācību gadā un
- 2) habilitācijas darbs “*Savu pilsoņu neizdošana kā internacionālo krimināltiesību problēma*” aizstāvēts 1933. gadā.
Armīns Rūsis (1907. gada 1. jūlijs – 1987. gads 24. novembris).

³⁵ Pieprasījums, ko parlamenta deputāts vai deputātu grupa iesniedz valdībai vai atsevišķam ministram (noteiktā jautājumā vai sakarā ar visu valdības politisko kursu). Tezaurs.lv. [tiešsaistes resurss]. Pieejams: <https://tezaurs.lv/interpel%C4%81cija:1> [skatīts 20.02.0222].

³⁶ [Anonīms]. Apskats. Universitātes gada svētki. *Universitas*, 1933, Nr.10, 172.lpp.

³⁷ Jēkabsons, Ē., Ščerbinskis, V.(sast.). Latvijas advokatūra : zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi biogrāfijās, 1919-1945 : biogrāfiskā vārdnīca. Rīga: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 2007, 211.-212. lpp.

³⁸ Tulk. latv. val.: No Buņinu mutes: Ivana Aleksejeviča un Veras Nikolajevnas dienasgrāmatas un citi arhīva materiāli. 1.-3. sēj. [sast. un redaktore Milica Grīna].

Studiju lietas periods 1925-1929.

Pēc studiju beigšanas A. Rūsis strādājis par zvērinātu advokāta palīgu, no 1934. gada par zvērinātu advokātu Rīgā. Devies trimdā uz Vāciju, kur 1947.g. ieguvis Dr. iur. habil. grādu. Vēlāk izceļojis uz ASV, studējis Dž. Vašingtona un Lasallas universitātē Čikāgā, iegūstot zinātņu Bakalaura un maģistra grādu salīdzināmās tiesībās. Galvenais darba lauks saistīts ar ASV Kongresa bibliotēkas pētniecības sektoru. Ir līdzautors bibliogrāfiskā krājuma "Legal Sources and Bibliography of the Baltic States" (1963) sastādīšanā, publicējies Kongresa bibliotēkas mēnešrakstā un citos rakstu krājumos ap 50 rakstu. Strādājis arī par Kongresa bibliotēkas Eiropas tiesību departamenta vecāko tiesību speciālistu un rosīgi darbojies ASV latviešu sabiedriskajā dzīvē.³⁹ Armīnu Rūsi uzskatīja par vienu no ievērojamākajiem ekspertiem Eiropas likumos, Padomju Savienības⁴⁰ un Latvijas tiesību jautājumos Savienotajās valstīs un Kanādā. Par ilggadīgu un sekmīgu darbu 1977. gadā A. Rūsis saņēmis Federālo darbinieku apbalvojumu. Viņa raksti publicēti speciālos profesionālos izdevumos, kā arī latviešu juristu un baznīcas uzdevumos, kā piem., periodiskajos izdevumos "Laiks", "Universitas" un vairākos citos.⁴¹ Vienā no žurnāla numuriem atceroties studiju laiku Latvijas Universitātē, A. Rūsis raksturo ne tikai savu jaunības laiku, bet arī ar neatkarīgu un oriģinālu domāšanas veidu apveltītus mācībspēkus juridiskās zinātnes laukā, minot viņu lasītos kursus un panākumus, kā arī iespēju gatavoties zinātnes un pedagoģiskajam darbam. Viens no veidiem, kā "atrast kandidātus zinātnieku jaunajai audzei jurisprudences laukā bija tiesību zinātņu nodaļas studentu sacensības darbi, kuru izstrādājums deva zināmus norādījumus par autora spējām un dotībām sekmīgai zinātniski pedagoģiskai darbībai. Līdz 1938. gadam mums ir oficiāli dati par visas tautsaimniecības un tiesības zinātņu fakultātes ietvaros iesniegtiem un par godalgas un atzinības cienīgiem atzītiem darbiem. Šinī ziņā studenti tiesībnieki bijuši rosīgāki par saviem kollēgām tautsaimniekiem".⁴²

Armīns Rūsis ir vairāku publikāciju autors un redaktors izdevumiem, kas pieejami arī LU Bibliotēkas krājumā:

- Rūsis, Armīns. *Le passe et l'avenir du droit international* / Armīns Rūsis. Rīga : Armina Rūša izdevniecība, 1936. 18 lpp.
- Rūsis, Armīns. *Internacionālo privāttiesību pamatprincipi jaunā Civillikuma gaismā* / Armīns Rūsis. Rīgā : [b.i.], 1939. 76.-119. lpp. Ats. novilk. no Tieslietu Ministrijas Vēstneša.
- Rūsis, Armīns, *Neitralitātes būtība un neitralitātes likums* / Armīns Rūsis. Rīga : Rota, 1940. 14, [2] lpp.
- Rūsis, Armīns, *Saderināšanās pēc Prezidenta Ulmaņa Civillikuma* / Armīns Rūsis. Rīga : [b.i.], 1940 19, [1] lpp.
- *Lettonias 95 gadi, 1870-1965* / redaktori: Edvins Mednis, Armīns Rūsis, Hugo Riekstiņš,
- Jānis K. Kalniņš. *Ņujorka : Lettonia's konvents, 1965. 83, [2] lpp. : ilustrācijas ; Vita Nostra ; Nr. 15.*
- *Res Baltica : a collection of essays in honor of the memory of Dr. Alfred Bilmanis (1887-1948)* / edited by Adolf Sprudz and Armīns Rūsis ; preface by Loy W. Henderson. Leyden : A.W. Sijthoff, 1968. 303 lpp., [1].

Visi Rūšu dzimtas pārstāvji ir bijuši sabiedriski aktīvi, ko apliecina fakts, ka ģimene ir korporācijas Lettonia saimes loceklī jau ceturrtā paaudzē. Latvijas Universitātes Fonda administrētā

³⁹ Jēkabsons, Ē., Ščerbinskis, V. (sast.). *Latvijas advokatūra : zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi biogrāfijās, 1919-1945 : biogrāfiskā vārdnīca*. Rīga: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 2007, 345.lpp.

⁴⁰ Padomju Sociālistisko Republiku Savienība

⁴¹ Albats, Bruno. Dr. jur. Armīns Rūsis astoņdesmitgadnieks. *Laiks*, 1987, Nr. 61, 2.lpp.

⁴² Rūsis, Armīns. Latvijas Universitātes Tiesību zinātņu nodaļa. *Universitas*, 1965, Nr. 16, 15.-24.lpp.

Armīna Rūša piemiņas stipendija ir veltīta Dr. Armīna Rūša, kas bija izcils advokāts un mācību spēks kā pirmskara Latvijas Republikā, tā arī ārzemēs, un viņa jaunākā dēla Armīna I. Rūša piemiņai. Stipendija ir nodibināta ar mērķi studiju laikā atbalstīt spējīgus un centīgus Latvijas studentus un popularizēt studentu un studenšu korporāciju akadēmisko vienotību gan studiju laikā, gan ārpus tā. 2009./2010. akadēmiskajā gadā LU fonda administrētās stipendijas tika piešķirtas astoņiem LU studentiem. Kopš 2006. gada stipendijas saņēmuši 33 studenti no dažādām Latvijas augstskolām.⁴³ No 2017. gada Rūšu ģimenes dibinātā stipendija domāta LU Medicīnas fakultātes Māszinību studentu atbalstam.⁴⁴

Secinājumi:

- 1) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāte – viena no lielākajām 20. gs. 20.-30. gados Latvijas Universitātē, īstenoja ekonomikas, tiesību studijas un akadēmisko pētniecību augstskolā,
- 2) diplomdarbu kolekcija kā daļa no vēsturiskās LU Bibliotēkas krājuma daļas ir vēsturiska liecība studentu pētniecības tematu izvēlei un to aktualitātei laika posmā starp diviem pasaules kariem,
- 3) absolventu vidū ir gan Latvijas brīvības cīņu dalībnieki, no kuriem daudzi apbalvoti ar Lāčplēša kara ordeni, daudzi nokļuva padomju represiju gūstā, negūstot savu sapņu piepildījumu, daļa devās bēgļu gaitās uz rietumiem,
- 4) fakultātes izglītība un papildus izglītības iegūšana ārvalstu augstskolās, deva iespēju sekmīgi veidot karjeru valsts un privātās institūcijās, darboties profesionālajā jomā vai kādā citā nozarē.

Izmantotie informācijas avoti

1. Āboliņa, Dzintra. Represijas joprojām turpinās. *Diena*, 1995, Nr. 138, 10.lpp.
2. Albats, Bruno. Dr. jur. Armīns Rūsis astoņdesmitgadnieks. *Laiks*, 1987, Nr. 61, 2.lpp.
3. [b.a.]. Apskats. Universitātes gada svētki. *Universitas*, 1933, Nr.10, 172.lpp.
4. [b.a.]. Hronika. *Karogs*, 1979, Nr.4, 186.lpp.
5. [b.a.]. Liepājas jūrskolas pirmais izlaidums. *Jūrnieks*, 1931, Nr. 6, 177. lpp.
6. [b.a.]. Mūsu dāmas kā politiķes. *Intīmā Rīga*, 1934, Nr.6, 2.lpp.
7. Beverinas Vēstis [elektroniskais izdevums]. Pieejams: <http://www.beverinasnovads.lv/index.php/novads/novadnieki/2503-rupniekam-tirgotajam-un-kolumbijas-vicekonsulam-davidam-muskem-130> [skatīts 21.01.2022.].
8. Dagnija un Roberts Rūši [tiešsaistes resurss].Pieejams: <https://www.fonds.lv/lv/lepojames/mecenati/zelta-mecenati/rusu-gimene/dagnija-un-roberts-rusi/> [skatīts 23.01.2022].
9. Gailīte, Dina. Senākajai juristu kalvei – LU Juridiskajai fakultātei – 95 [tiešsaistes resurss]. Pieejams: <https://www.jf.lu.lv/par-mums/mediji/zinas/zina/t/44949/> [skatīts 21.01.2022].
10. Grosvalds, I. Par latviešu inteliģences šūpuli un tās ziedu. *Tehnikas Apskats*, 2001, Nr. 137-138, 21.-29.lpp.
11. Jēkabsons, Ē., Ščerbinskis, V.(sast.). Latvijas advokatūra : zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi biogrāfijās, 1919-1945 : biogrāfiskā vārdnīca. Rīga: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 2007, 345.lpp.
12. Latvijas krievi : Ludmilas Tailovas privātā ģimnāzija [2010]. [tiešsaistes resurss]. Pieejams: <http://www.russkiye.lv/lv/lib/read/the-lyudmila-taylova-private-school.html> [skatīts 19.01.2022.].

⁴³ Vose, Laine. Armīna Rūša stipendiju saņems. *Laiks*, 2009, Nr. 42, 3.lpp.

⁴⁴ Dagnija un Roberts Rūši [tiešsaistes resurss]. Pieejams: <https://www.fonds.lv/lv/lepojames/mecenati/zelta-mecenati/rusu-gimene/dagnija-un-roberts-rusi/> [skatīts 23.01.2022].

13. Latvijas Universitāte divdesmit gados, 1919-1939, 1. daļa. Rīga : Latvijas Universitāte, 1939.
14. Latvijas Universitātes piecgadu darbības pārskats (1919-1924). Rīga : Latvijas Universitāte, 1925.
15. Lta. [Ziņas]. *Latvijas Kareivis*, 1928, Nr. 228, 1. lpp.
16. Meinerts Kārlis Eduards : [īsas biogrāfiskas ziņas]. *Letonika*. lv. [elektroniskais resurss]. Pieejams: <https://www.letonika.lv/groups/default.aspx?r=89&q=cietums&id=1367641&g=1> [skatīts 19.01.2022.]
17. Meinerts, Kārlis. Mūsu kuģniecība. *No: Latvijas Republika desmit pastāvēšanas gados = Les premiers dix ans de la République de Lettonie indépendante* : [rakstu krājums] / galvenais redaktors Alfreds Bīlmans ; redaktors-sastādītājs Julijs Izaks ; literāriskais redaktors Lizete Skalbe. Rīga : Golts un Jurjans, 1928, 269.-283. lpp.
18. Muške, Jānis. Pabalsti. *Jaunais Smiltenes Vēstnesis*, 1929, Nr. 12, 1., 3. lpp.
19. Rūsis, Armīns. Latvijas Universitātes Tiesību zinātņu nodaļa. *Universitas*, 1965, Nr. 16, 15.-24.lpp.
20. Silnieks, E. Jaunības sapņa piepildīšanās : [recenzija]. *Austrālijas Latvietis*, 1994, Nr. 2216, 8.lpp.
21. Skujenieks, M. Latvijas Republikas Saeimas 1931. gada vēlēšanu kandidātu saraksti. *Valdības Vēstnesis*, 1931, Nr.193, 1.lpp.
22. Stūrmane, B. Sparīga latviešu sievietē. *Jauna Gaita*, 2005, Nr. 240, 58.-59.lpp. Pieejams: https://jaunagaita.net/jg240/JG240_gramatas_Surmane2.html [skatīts 19.01.2022.]
23. Valters, M. Eiropas sadarbības jautājumi. *Latvju Ziņas*, 1949, Nr. 50 , 7. lpp.
24. Vikipēdija. Brīvā enciklopēdija: Jānis Labsvīrs; biogrāfija [elektroniskais resurss]. Pieejams: https://lv.wikipedia.org/wiki/J%C4%81nis_Labsv%C4%ABrs [skatīts 21.01.2022.]
25. Volmārs, Jānis. Mūsu nodokļu politika. *No: Latvijas Republika desmit pastāvēšanas gados = Les premiers dix ans de la République de Lettonie indépendante* : [rakstu krājums] / galvenais redaktors Alfreds Bīlmans ; redaktors-sastādītājs Julijs Izaks ; literāriskais redaktors Lizete Skalbe. Rīga : Golts un Jurjans, 1928, 458.-460.lpp.
26. Vose, Laine. Armīna Rūša stipendiju saņems. *Laiks*, 2009, Nr. 42, 3.lpp.
27. Zalts, A. Aicinājums. *Ritums*, 1923, Nr. 3, 165.-166.lpp.
28. Zalts, A. Latvju rakstnieku un žurnālistu arodbiedrība. *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts*, 1929, Nr.3, 301.-302.lpp.
29. Zalts, A. Noskaidrojami jautājumi. *Latvijas Vēstnesis*, 1922, Nr.172, 1.lpp.
30. Zalts, A. Studējošā paaudze un vēlēšanas. *Students*, 1922, Nr.3,1. lpp.
31. Zemzaris, Im. Dārziņskola. Emīla Dārziņa Mūzikas skola. *Latvju Mūzika*, 1991, Nr.21, 2364.lpp.
32. Zemzaris, Imants. Vilis (Vilhelm) Reimers. (Piemiņai). *Literatūra un Māksla Latvijā*, 2002, Nr.5, 21.lpp. Pieejams: <http://pra.vip.lv/muziki.htm> [skatīts 19.01.2022.].